

Loueila Sid Ahmed Ndiaye

JUSTIZIA ESKUBIDE

MIGRATZAILEEN OINARRIZKO ESKUBIDEAK SISTEMATIKOKI URRATZEN DIRA

Azaroko igande eguzkitsu bat da eta Hernaniko Kulturarteko Plaza Feministara joan naiz, erresistentzia istorioen Hariak zinemaldia antolatu dutela eta. Bertan parte hartu du, besteak beste, Loueila Sid Ahmed Ndiaye abokatua sahararrak, zeina Kanaria Uharteetan bizi baita gaztetatik. Maleta aldean iritsi da, alai eta indartsu, jaialdiaren antolatzaileak eta beste parte-hartzaile batzuk alboan dituela. Kemenik ez zaie falta.

 DANELE SARRIUGARTE MOCHALES TERESA TODA

Hasteko, zure burua aurkezteko eskatu nahi nizun.

Nire izena Loueila da, baina jendeak Lala esaten dit. Duela gutxi abizenak aldatu ditut, askotan gertatzen zaizkigu halakoak migratzaileoi. Lehen Loueila Mint El Mamy nintzen, eta orain, berriz, Loueila Sid Ahmed Ndiaye.

Zer dela-eta aldaketa hori?

Hainbat urtez Justizia Ministerioaren aurka borrokatu behar izan dut naziotasun espainiarra eskuratzeko, ez baitzitzaien iruditzen Espainiako Estatuko gizartean integratuta nongoenik, nahiz eta abokatu gisa lan egiten dudan

herrialdean eta bizi osoa daramadan Kanarietan bizitzen.

Jatorriz, berez, sahararra zara.

Bai. Sahararra naiz, abokatua, eta Kanarietara itsasoz iristen diren pertsonekin lan egiten dut, baita ni neu garai batean egon nintzen antzeko egoeran dagoen jendearekin ere: erregularizazioa, nazionalitatea; halako izapideekin laguntzen diet. Hortxe ikusten dut zernolako zailtasunak eta oztopoak izaten dituzten nirekin diharduten pertsonak, eta horrek laguntzen dit haien egoera salatzen, nire lanaren alderdi aktibista garatzen.

Nolatan erabaki zenuen zuzenbidea ikastea?

Agian errefuxiatuen kanpaleku batean hazi nintzelako, edo herri-mugimenduetan jarduteak nigan izan duen eraginagatik. Gaztetatik ibili naiz Saharako herriaren borrokan, eta horrek beste herri batzuen borrokarekin eta beste mugimendu batzuekin elkartu nau: feministak, pentsionistak, ekologistak... Ezinbestekoa da gutako bakoitzak bere pribilegioen ardura har dezan, gizartea eraldatzeko. Eta horrek guztiak eraginda ziur aski, txikitatik argi izan nuen justiziarren munduan aritu nahi nuela.

St...

Carroll of Adli Kontamandis, bulat 1700-0301,
Tanya Kibulomener arka barokati dan kaperenti
Tanya Kibulomener Tanya Kibulomener, Tanya Kibulomener
Tanya Kibulomener Tanya Kibulomener

Champer
Tanya Kibulomener
Tanya Kibulomener
Tanya Kibulomener
Tanya Kibulomener

Loueila Sid Ahmed Ndiaye

TINDUF, ALJERIA, 1990

Abokatua eta aktibista sahararra, Kanarietan bizi da duela 20 urte-tik gora. Bi ildo jorratzen ditu bere jardunean. Batetik, bere kontura aritzen da abokatu gisa, erregularizazio-prozesuak eta naziotasuna lortzeko izapideak bideratzen ari den jendearekin batez ere. Alderdi aktibistan, berriz, Kanarietara itsasoz iristen diren migratzaileei laguntzen eta haien egoera salatzen dabil.

Berez, epaile izan nahi zenuen.

Bai, horretarako oposizioak prestatu nahi nituen, baina, azkenean, hain zuzen ere arrazakeria instituzionalaren ondorioz, ezin izan nuen. Dena den, ohartu nintzen neure tokia hau dela: hemendik egoerak salatu ditzaket, lan egin dezaket eta ez daukat nagusirik –estatua bera izan zitekeen nire nagusia– halakorik egin ezin dudala esaten didanik.

Zergatik ez zizuten utzi oposizioetara aurkezten?

Ez neukalako naziotasun espainiarra. Bost urtez, Justizia Ministerioak bizi-tza zapuztu zidan. Administrazioak, oso sarri, modu guztiz pasiboan eta burokratikoan jokatzeko du –ez bakarrik erregularizazio- eta naziotasun-kontuetan, beste arlo batzuetan ere bai–, desastre bat da, eta horren eraginez migratzaileak linbo juridiko eta legal batean bizi dira etengabe, benetan nekagarria dena bai fisikoki, bai emozionalki.

Zeure kasuan, Espainiako sistemaren barruan egin zenituen ikasketak, eta, hala ere, trabak.

Nire ikaskideekin batera bukatu nituen Zuzenbideko ikasketak, urte berean egin genuen masterra, amaitu genuen, egin genuen abokatutzara sartzeko azterketa, oposizio baten antzekoa, Justizia Ministerioak antolatzen duena, gainditu nuen, baina Justizia Ministerioak berak ez zuenez nire naziotasun-espeditentea ebazten, ezin nintzen kolegiatu. Argi ikusi nuen zer desberdin tratatzen zaituzten atzerri-tarra izanda, nahiz eta sistema beretik pasatu ginen ikaskide guztiak: nire kideek, María eta Ana deitzen zirenek, ez zuten inongo arazorik izan, eta niri, berriz, Loueila Mint El Mamy deitzen nintzenez, titulua homologatu nahi ote nuen galdetzen zidaten, ikasketak atzerrian egin banitu bezala. Sei hilabetez egon nintzen linbo horretan.

Izua ematen du administrazioaren jarrera horrek.

Bai, ez dakit pasibotasuna den edo nahita egiten duten, baina bata zein bestea izan, azken batean emaitza bera da: jendea milaka euro ordaintzen ari da erregularizazio-izapideak egiteko, eskatzen zaizkion irizpideak betetzeko –ez da gutxi–, eta gero administrazioak ez du erantzuten edo

espeditentea galtzen du edo... Horrek jota uzten zaitu, bizi duenak bakarrik ezagutzen ditu horren ondorioak.

Zein dira linbo horretan egotearen ondorio zehatzak?

Bada, adibidez, ezin duzu botorik eman. Egia da nik ez dudala hauteskunde-sisteman sinesten, baina noiz-bait alderdi bati botoa eman nahi izan banio, ezin izango nukeen, herrialdean zergak ordaindu arren eta bertan bizi arren. Gero, ezin nuen bidaiatu, eta hori garrantzitsua zen niretzat, kanpalekuetan bizi diren senideak ikustea; eta gero, beste gauza bat, niri garrantzitsuena iruditzen zaidana, estatua batean bizi diren gainerako herritarrek eskura dituzten baliabideetara ezin iristea.

Azken batean arrazakeria instituzionalaz ari garenean, horri buruz ari gara: pertsona batek bere izenagatik, koloreagatik edo naziotasunagatik sarbiderik ez izatea edo gauzak ezin eskuratzea gainerako herritarren termino beretan. Justizia Administrazioarekin hiru urtez borrokatu nintzen, eta nik gaztelania hitz egiten dut, abokatua naiz, tresnak ditut... Egin kontu halako baldintzarik ez duen jendearen egoeraz.

Kanarietara itsasoz iristen diren migratzaileekin lan egiten duzu. Zer-nolako kasuak jasotzen dituzue?

Kasu larri mordo bat dago. Gaur egun Kanarietan gehien ikusten ari naizena da ez didatela uzten pertsona migratzaileengana iristen abokatu eta aktibista gisa, hau da, pertsonak bere abokatua hautatzeko duen oinarrizko eskubidea mugatu egiten da, zuzenean eta nahita, ez baitute nahi migratzaileek abokatu onik izatea, horrek itzulketak geraraziko lituzkeelako. Oraintxe bertan horixe gertatzen ari da Kanaria Handian: Atzerriartasun eta Mugen Brigadak eta Kanarietako Polizia Nazionalaren buruak modua diseinatuta daukate migratzaileek ez dezaten abokatu bat lortzeko aukerarik izan beste edozein pertsonak, delitu bat egin zein ez, izango lukeen bezala.

Kartzelara maiz joaten naiz lanagatik, eta ikusten dut zer desberdin jokatzeko den delituren bat egin duen pertsona nazional batekin eta migratu besterik egin ez dutenekin.

Migratzaileen oinarrizko eskubideak sistematikoki urratzen dira: ez bakarrik abokatu bat izateko eskubidea, baita duintasunerako eta osasun-arreta jasotzeko eskubidea ere, besteak beste. Badirudi, migratzaileak direnez, denak balio duela. Hortxe ohartzen zara gauzak oso gaizki dabiltzala.

Javier Ríos en *Aquí estamos* [Hemen gaude] dokumentala aurkeztera etorri zara Hernanira. Zer kontatzen duzue bertan?

Covidaren krisiaren ostean gertatutakoa kontatzen dugu, Covida mugarri bat izan baitzen. Hori baino lehen, Atzerriartasun Legeak zehazten zuen eze modu irregularrean Kanarietara sartzen saiatzen harrapatzen bazintuzten zeure herrialdera itzultzeko prozedura bat abiatuko zela. 72 orduz atxilotuta egoten zinen eta CIE atzerriarrentzako zentro itxi batean sartzen zintuzten.

Eta pandemiarekin zer gertatu zen?

Askoz jende gehiago iritsi zen. 2020an 20.000 lagun iritsi ziren, eta 2019an, berriz, 6.000 gutxi gorabehera. Ez zeuden prest hainbeste jende hartzeko, ez zegoen baliabiderik, eta jende asko portuan bertan geratu behar izan zen behin-behinean. Pandemia baino lehen, Atzerriartasunak zehaztutakoa bete egiten zen, pertsonen oinarrizko es-

kubideak urratzen baldin baziren ere CIE eta abarrekin, baina hori zen legea. Hori aldatu egin zen konfinamendua- ren ostean.

Neurri konkretu batzuk ezarri ziren Kanarietan.

Bai. 2020ko abendutik 2021eko udara bitarte gertatutakoa azaltzen dugu guk filmean. Barne Ministerioak agindu bat eman zuen, zeina ez baike- nuen inoiz paperean ikusi, ezin izan genuen aztertu, eta argi dago ilegaltasun bat izan zela, zuzenean Kanarietan ezarria. Bada, agindu horren bitartez adierazi zen Kanarietara iritsitako migratzaileek ezin zute- la handik atera. Orduan, Lesbos bat bizi izan genuen, Lampedusa bat: jendea atxilotuta eta uharteetan giltzapetuta, ezin atera. Kanariak ez dira migratzaileen helmuga, geldione bat baizik. Gehienek bertara iritsi nahi dute, eta ondoren alde egin, baina pandemiaren garaian itxi egin zituzten uharteak.

Zenbat iraun zuen egoerak?

Sei hilabete. Frustrazio eta neke handia eragin zuen horrek, eta buru-osasuna ere porru eginda utzi zieten, migratzaile

le askok ez zuten ulertzen nolatan, bi- daia ordaindu eta gero, adibidez Fran- tziara joan nahi bazuten, bat-batean harrapatuta geratzen ziren... Errefuxia- tu-kanpaleku askotan ikusten da hori, eta argi dago agintarien politika dela jendea nekaraztea, amore eman deza- ten eta beren herrialdera itzul daite- zen. Kasu honetan, plan hori diseinatu zen Kanariak Espainiako Estatuaren parte ez balira bezala, eta al- diz muga bat balira bezala: jendea hor gera zedila ha- rrapatuta. Sufritzen ari direla? Ez du inporta; hor geratzen badira eta ez badira penintsulara sartzen...

“
Argi dago agintarien politika dela migratzaileak nekaraztea, amore eman dezaten eta beren herrialdera itzul daitezen”

Eta orain nola dago kontua?

Zorionez, gauzak hobetu egin dira sarrera eta irteerei dago- kienez. Pertsonak beren baliabideekin atera daitezke. Familiaren laguntza, pasaportea etab. dauzkana atera egin daiteke, eta GKEen azpiegituretan dau- denek ere lortzen dute nahi duten le- kura joatea, izapidea apur bat gehiago luzatzen bada ere. Ez du zerikusirik sei hilabete horietako egoerarekin.

Bestalde, nire ikuspegitik, beste alderdi batzuk ere hobetu dira Kana- rietan. Jendea ez dago portuetan edo

nabeetan, orain bestelako espazio bazu-
tuetan daude, CATE delakoetan [Atze-
rritarrei behin-behineko arreta ema-
teko zentroak]. Hobeak izan litezke,
noski, baina behintzat ez dago arra-
toirik eta kakalardorik, dutxak daude,
oheak, eta pertsonak bere intimitatea
du. Eta niri hori funtsezkoa iruditzen
zait.

**Ez nuke elkarrizketa amaitu nahi
Saharako egoerari buruz hitz
egin gabe. Martxoan, Espainiako
presidente Pedro Sánchezek adierazi
zuen Marokoren alde jarriko zela
Sahararen auzian.**

Ez dut ezer espero gobernari-
en partetik. Gaur Sánchez, bihar Feijoo, etzi bestea...
Ez dut ezer espero. Saharako herria-
ren borroka ez da eraldatuko Sánche-
zen jarrera gorabehera. Maskarak erori
dira, hori bai. Espainiak, lehendik ere,
harreman komertzialak zituen Maroko-
rekin, nazioarteko legea urratzen zuen,
Europar Batasuneko Justizia Auzitegia-
ren ebazpenak urratzen zituen, zeinen
arabera Marokok ezin baititu Mende-
baldeko Saharako baliabideak ustiatu.
Espainiak lehendik ere babesten zuen
okupazio ilegal hori, armak salduz eta

Marokorekiko akordio ekonomiko-
en bidez. Orain, jardun horri izena jarri zaio,
besterik ez. Neurri batean ondo irudi-
tzen zait, joko agerian geratu delako.

**Zure herriaren borrokari
dagokionez, itxaropenik duzu?**

Federik izatekotan, herrian dut fedea.
Gizaterian dut fedea, nahiz eta egune-
rokoan egiten dudana lanak sekulako
higadura sortzen duen. Sinesten dut
pertsonak eraldatu egiten direla, esku-
zabalak direla, laguntzen saiatzen direla
eta altxatu egingo direla beharrezkoa
denean. Bestalde, Espainiako Estatu-
ko jende askok saharar herriaren auzian
zer posizio hartu duen ikusi dut, eta ho-
rrek itxaropena ematen du. Gure borro-
ka bidezkoa dela erakusten digu. Uste
dut erresistentzia hutsa dela, eta 45 ur-
tetik gora daramagu horrela. Dena den,
iruditzen zait gatazkaren bi alderdiak ez
garela parekoak, eta kontratu bat sinatu
dela jazarle batekin.

Bullyngarekin alderatzen dut beti.
Demagun eskolan haur bati jazarri zaiz-
kiola: irakasleak ezin dut tortilla erditik
moztu, eta bi alderdiak mahaiaren buel-
tan jarrita, hori banatu. Hemen biktima
bat eta erasotzaile bat daude, eta eraso-

tzaileari ere erantzun beharko zaio, ikasi
beharko du, baina lehenik eta behin joan
gaitezen biktimarengana, hari eginda-
ko mina konpondu behar da, barkame-
na eskatu, eta horren ostean ikusiko da
erasotzailearekin zer egin. Beste arlo
askotan gauza bera da, indarkeria ma-
txistarekin edo okupazio ilegalarekin,
adibidez.

**Hain zuzen ere Marokoren eta
Saharako herriaren kasuan, ez da
parekoen arteko gatazka bat.**

Gure lurra kendu digute, erauzi, bertako
natur baliabideak ustiatu, herritarrak
hil... Ezin dugu negoziatu kolonizatzaile-
ekin ezta okupatzaile militarrekin ere,
zeintzuek, bide batez esanda, Espainiak
saldutako armak erabiltzen dituzten.
Has gaitezen hasieratik. Egoera horrek
zer ondorio eragin dizkio biktimari?
Okupazioaren pean bizi da, eskubideak
urratzen dizkiote, errefuxiatu-kanpale-
kuetan bizi da, laguntza humanitarioa-
ren mende. Lehenik eta behin konpon
dezagun kontu hori. Ezin da negozia-
ziorik garatu erasotzailearen eta bik-
timaren artean, ezin da bitartekaritza-
prozesurik egin alderdi bat besteari
eraso egiten ari zaionean. ●

